

Як важна і адказна пачаць уваходжанне яшчэ зусім невялікага чалавека ў музыку! Падтрымаць яго імкненне да прыгожага, дапамагчы стаць творчай асобай. У практыцы педагогаў ёсць вельмі добрая тэндэнцыя — для атрымання паўнаважнага выніку дзяліцца сваімі знаходкамі, абменьвацца дасягненнямі педагогічнага пошуку і, як гаварыла выдатны савецкі фартэпіяны педагог Г.Д.Артабалеўская, браць на пробу любы педагогічны вопыт.

Пачынаць заўсёды цяжка, і, на мой погляд, работа з пачынаючымі музыкантамі самая складаная і адказная. Як быць, калі ўжо трэба іграць, а вучань яшчэ не ведае нот? Як знайсці выразненне ў шматгадовай практыцы неадпаведнасці атрымання ведаў па сальфеджыя і прымянення іх на занятках па фартэпіяна і хто павінен вучыць ноты з вучнем? Нарэшце, як стаць адукаваным вучнем і навучыцца арыентавацца ў музычным пісьме?

Як многа пытанняў! А можа, паглядзець на гэтую праблему з іншага боку? Для навучання ігры на фартэпіяна распрацаваны шматлікія метадычныя дапаможнікі, але час ідзе наперад і ставіць новыя задачы, шукае новыя, інавацыйныя падыходы ў падрыхтоўцы адукаванай і творча развітой асобы. Актуальнай стала неабходнасць стварэння такога вучэбна-метадычнага дапаможніка, які змог бы забяспечыць паспяховаю музыкальна-творчую дзейнасць пачынаючых піяністаў на аснове сфарміраваных адукацыйных кампетэнцый і дазволіць перайсці да новай якасці праяўлення крэатыўнага патэнцыялу ў музыкальна-творчай дзейнасці. Вынікам творчых пошукаў стаў вучэбны дапаможнік для пачынаючых піяністаў “Я іду да поспеху!”. Гэта мой вопыт, мой падыход, які мне хацелася б прапанаваць для работы з маленькімі піяністамі.

Дапаможнік “Я іду да поспеху!” складаецца з двух раздзелаў: вучэбна-метадычнага матэрыялу і нотнага дадатку. Першы раздзел, які складаецца з 22 урокаў, — гэта паслядоўны, па крокавым руху ў навучанні музыкальнаму пісьму, асваенні піяністычных навываў. З упэўненасцю магу сказаць, што пачатковае навучанне ігры на любым інструменце павінна ісці паралельна з навучаннем нотнаму пісьму. Гэта адзіная частка адукацыйнага працэсу.

Прыходзячы на ўрок, вучань павінен прынесці нотны сшытак, дзённік, пропісі, зборнік нот, асобна адксеракапіраваныя п’есы і г.д. Паколькі гэта яшчэ маленькае дзіця, то яно часта што-небудзь забывае. У дапаможніку “Я іду да поспеху!” усё сабрана разам, да ўрока трэба прынесці толькі гэты зборнік.

Пабудова заданняў урока дазваляе вучню максімальна актыўна ўдзельнічаць у рабоце, што з’яўляецца матывацыяй да творчай дзейнасці. Матэрыял папярэдняга ўрока замацоўваецца ў наступным. Заданні пададзены дакладна і лаканічна і зразумелыя дзецям 6—7 гадоў. Каб падтрымліваць цікавасць вучня да заняткаў і яго актыўнае ўключэнне ў музыкальна-пазнавальную дзейнасць, заданні ўрокаў разнастайныя і пададзены ў маляўнічым выглядзе. Веды і навыкі, атрыманыя на ўроку, замацоўваюцца ў дамашнім заданні. Бацькі бачаць аб’ём як пройдзенага матэрыялу, так і дамашняга задання. Падтрымка бацькоў патрэбна непрацяглы перыяд, а потым вучань зможа выконваць заданні самастойна. А колькі часу на ўроку эканоміцца дзякуючы гэтаму зборніку! Уявіце затраты часу на запіс кожнага правіла, малюнка ці схемы тлумачэння таго ці іншага матэрыялу, пошуку выявы музыкальнага інструмента і тым больш яго гучання. Для гэтага проста няма часу. Добра, калі да вас у клас прыходзіць адзін-два першакласнікі. А калі іх пяць?

Прапаную вашай увазе ўрок 8.

Урок 8

1. Паўтарэнне пройдзенага матэрыялу. Пішам ноты **до, рэ, мі, фа, соль, ля** ў розных працягласцях з дыэзамі, паўзы:

- 2. Вывучэнне ноты **сі**:
- Пішам:

- Іграем па ўсёй клавiятуры ноту **сі** правай і левай рукой.
- 3. Шукаем ноту **сі** ў словах: **косичка, сирень, сигнал, сияние.**
- 4. Вывучэнне знакаў альтэрацыі.

“Я іду да поспеху!”

Рыхтуем будучых піяністаў

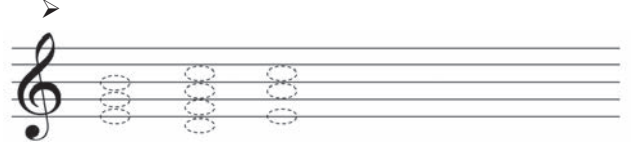
Ірына Васільеўна Літвін — педагог вышэйшай кваліфікацыйнай катэгорыі, выкладае фартэпіяна ў гімназіі № 16 Мінска. Скончыла Беларускаю дзяржаўную кансерваторыю (клас заслужанага дзеяча мастацтваў Рэспублікі Беларусь прафесара Л.С.Шаламенцавай), аспірантуру Пецярбургскай дзяржаўнай кансерваторыі (клас прафесара Т.Л.Філдэр). Лаўрэат міжнародных конкурсаў. Пераможца гарадскога конкурсу “Вопыт і ініцыятыва педагогаў — рэсурс адукацыі сталіцы”, уладальнік прэміі Мінгарвыканкама ў 2013 годзе, у 2015 годзе — уладальнік дыплама III ступені ў намінацыі “Лепшы метадычны праект у галіне музыкальнага мастацтва” конкурсу метадычных праектаў па дысцыплінах эстэтычнага цыкла, які праводзіцца БДПУ імя Максіма Танка ў рамках педагогічнага форуму “Мастацкая адукацыя ў мэтах устойлівага развіцця грамадства”. У шматгадовай педагогічнай дзейнасці Ірыны Васільеўны значнае месца займала метадычная работа: больш за 10 гадоў узначальвала метадычнае аб’яднанне настаўнікаў музыкальнай накіраванасці Цэнтральнага раёна Мінска. Таксама яна з’яўляецца аўтарам шэрага метадычных публікацый у рэспубліканскіх выданнях.

Правіла: \flat — бемоль — знак паніжэння ноты на паўтон.

- 5. **Правіла:** акорд — адначасовае гучанне двух і больш гукаў.
- Пішам акорды:

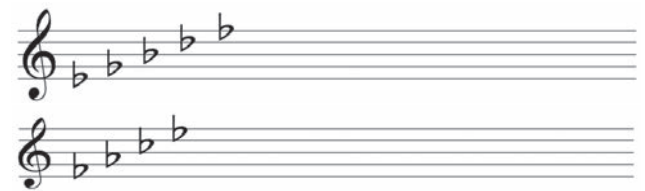
- 6. Работа з рытмічным малюнкам:
- 7. Знаёмства з музыкальнымі інструментамі: фартэпіяна (раяль, піяніна).
- 8. Ігра на фартэпіяна.

Дамашняе заданне
1. Вывучыць ноту **сі**:

- 2. Умець знаходзіць ноту **сі** па ўсёй клавiятуры.

- 3. Прыдумаць словы, у якіх ёсць нота **сі**.
- 4. Вывучыць правіла — што такое бемоль, акорд. Напісаць бемолі:

- 5. Вывучыць рытмічны малюнак.
- 6. Вывучыць назвы музыкальных інструментаў.
- 7. Выканаць заданне па фартэпіяна.

Піяністычныя навыкі набываюцца паралельна з музыкальным пісьмом. І калі ў першых уроках тэарэтычны матэрыял прэваліруе, то з асваеннем новых ведаў фартэпіянная ігра пераважае.

Новаўвядзеннем, безумоўна, будзе другі раздзел дапаможніка — нотны дадатак. У яго ўвайшлі новыя творы беларускіх кампазітараў і мае апрацоўкі беларускіх народных песень для сольнага выканання і ў ансамблі. У рэпертуары піяністаў першага года навучання не так многа твораў беларускай музыкі, праблема папаўнення рэпертуару для самых маленькіх заўсёды застаецца актуальнай. У сувязі з гэтым беларускія кампазітары В.І.Карэтнікаў і С.А.Бурак спецыяльна для вучняў першага класа напісалі п’есы для пашырэння выканальнага дыяпазону пачынаючых музыкантаў.

“Сядзіць камар на дубочку”

Беларуская народная песня. Обр. И. Литвин

Развіццё духоўнай асобы не можа быць паўнаважным без адчування сябе часткай свайго народа. Знаёмства з нацыянальнымі вытокамі, культурай свайго народа, магчымаць пачуць і выканаць беларускія песні ў фартэпіянай перадачы, адчуць прыгажосць меладычнай выразнасці, асабліваці музыкальнай мовы і яснасці гармоніі спрыяюць развіццю творчых задаткаў і музыкальна-эстэтычнага густу. Апрацоўкі народных песень дапамагаюць паслядоўна асвоіць разнастайныя выканальніцкія задачы і набыць піяністычныя ўменні і навыкі.

Вучэбны дапаможнік “Я іду да поспеху!” прызначаны для першага года навучання ігры на фартэпіяна ў школах музыкальнай накіраванасці, музыкальных школах і для ўсіх, хто хоча асвоіць гэты інструмент. Безумоўна, творчы педагог зможа ўзяць для сябе неабходны матэрыял і адаптаваць яго да любога інструмента.

Назва “Я іду да поспеху!” выбрана невыпадкова — аўтар выказвае упэўненасць: мы абавязкова прыйдем да поспеху.

Да пачатку навучальнага года дапаможнік выйшаў у выдавецтве “Адукацыя і выхаванне”.

Ірына ЛІТВИН,
выкладчык фартэпіяна вышэйшай катэгорыі гімназіі № 16 Мінска.